

B&W INFORMATIEMEMO

Kenmerk: 20INF00019

Datum advies: 16 maart 2020	Onderwerp: Stand van zaken Regionale Energie Strategie (RES)
Kennis nemen van: De actuele tussenstand in het proces Regionale Energie Strategie (RES)	
Portefeuillehouder: D.E.W. Horsthuis-Tangelder	Datum B&W-vergadering: 17 maart 2020
Team / behandelend ambtenaar: Fysiek / TSP / S.W.A. Tempelman	Teammanager akkoord: Ja
Status advies: Openbaar	Argument: (indien niet openbaar) N.v.t.
Betrokkenen bij voorstel extern: RES-werkorganisatie	Betrokkenen bij voorstel intern: J. Sicco Smit, B. Colen (TSP), P. Jaarsma (OMG) & K. van Rijsewijk (TED)
Advies type voorraad raad: N.v.t.	TIC: Ja
Bijlagen: Geen	

INLEIDING

De eerdere memo 'Planning Regionale Energie Strategie' (5 februari 2020, 20bw000071) bevat informatie over het proces van de RES. De uitgangspunten en spelregels voor dat proces zijn opgenomen in de startnotitie, zoals inmiddels vastgesteld door alle raden¹ van de betrokken RES-partners.

Het proces moet leiden tot een RES voor de regio Arnhem-Nijmegen in maart 2021 met daarin een bod waaruit blijkt hoe we als regio gezamenlijk komen tot keuzes voor warmtetransitie (spoor warmte) en opwekking van duurzame elektriciteit (spoor elektriciteit). Als 'tussenstand' moet begin juni het 'concept-bod' gereed zijn. Omdat gemeenten dit concept-bod zien als een tussenstand in het proces² (die dus nog kan veranderen) moeten RES-partners er rekening gehouden worden met deze status bij de waardering van het concept-bod en het doorlopen van het proces (vanaf juli 2020) dat leidt tot een definitief bod dat in maart 2021 voorgelegd wordt aan alle raden³.

De RES kent een regionale scope en werkt aanvullend op (uitvoering van) het lokale duurzaamheidsprogramma. De basis voor deelname aan de RES is vanzelfsprekend ook ons geldende beleid. Denk bv. aan (kaders uit) Omgevingsvisie en Routekaart Duurzaamheid. Deze (met consultatie of in co-creatie tot stand gekomen) beleidsdocumenten zijn ook de basis voor de nu lopende uitvoering in lokale projecten. Uitvoering van dit beleid betreft bijvoorbeeld de vijf projecten voor grootschalige opwek in de energiezone rond de A15 en Betuweroute. Hier wordt hard gewerkt aan voorbereiding en realisatie van ruim 500 TJ aan duurzaam opgewekte energie.

¹ Door de raad van Overbetuwe op 7 januari 2020 vastgesteld. Daarnaast ook door raden van de overige betrokken 15 regiogemeenten, tevens vastgesteld door drie waterschappen en de provincie Gelderland.

² In lijn met besluitvorming in de Buitengewone Algemene Ledenvergadering VNG 29 november 2019.

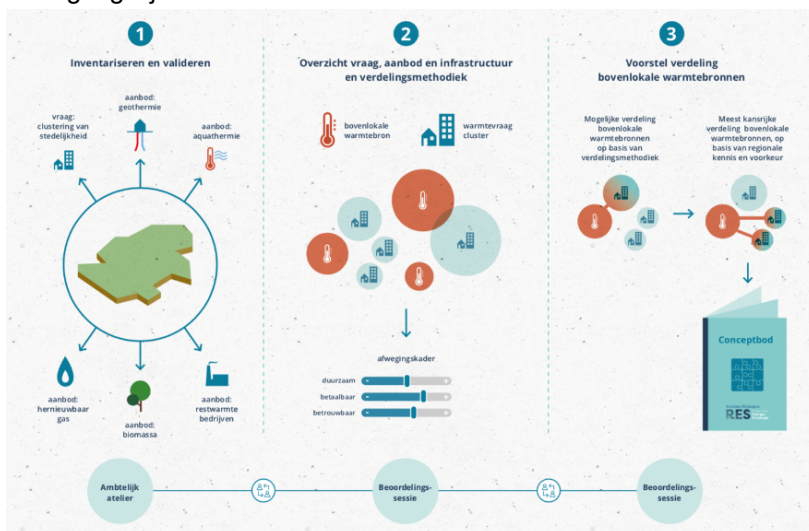
³ Alsmede ook aan de algemeen besturen bij de overige RES-partners: waterschappen en provincie.

WAAR STAAN WE NU

Zoals u weet is in ateliers input opgehaald bij alle RES-partners en de regionale stakeholders (bijvoorbeeld energiecoöperaties) over bovenlokale warmtebronnen en info over ruimtelijke bouwstenen voor opwek van duurzame elektriciteit in de leefomgeving⁴. Na het bestuurlijk intermezzo en PFO-Duurzaamheid op respectievelijk 4 en 11 maart 2020, delen wij op basis van informatie vanuit de RES-werkorganisatie graag de volgende tussenstand.

Spoor Warmte

In het spoor warmte wordt de vraag naar, het aanbod aan en de infrastructuur voor warmte in beeld gebracht om te komen tot een Regionale Schets Warmte (RSW). Inmiddels heeft bureau Royal Haskoning DHV een 'warmteatlas' uitgewerkt, die inzicht geeft in de huidige en toekomstige warmtevraag binnen de regio, inclusief het warmteaanbod en de bijbehorende warmte-infrastructuur (zowel de reeds aanwezige als de geplande). Deze warmteatlas (en achterliggende dataset) is getoetst binnen de regio door de betrokken stakeholders (o.a. gemeenten, woningcorporaties, netbeheerders, productiebedrijven, energiecoöperaties, waterschappen, bedrijven, omgevingsdienst en provincie). Hierbij is ook kennis en ervaring uitgewisseld tussen gemeenten op het vlak van de warmtetransitie. Denk bijvoorbeeld de voortgang bij de transitievisies warmte⁵.



Op basis van warmteatlas (en achterliggende dataset) is het gesprek gestart over het bovenlokale verdelingsvraagstuk. Hiervoor is een methodiek ontwikkeld, die het mogelijk maakt om de potentie te bepalen van de inzet van bovenlokale warmtebronnen gekoppeld aan gebieden met een grote warmtevraag binnen de regio. Inzicht in deze mogelijke koppelingen heeft geresulteerd in een concept warmtestructuurkaart, die besproken is in warmteateliers met de genoemde stakeholders. Naast feedback t.b.v. aanscherping van de structuurkaart, heeft dit geleid tot vraag- en aandachtspunten. Denk bijvoorbeeld aan quick-scans op haalbaarheid of aansluiting op lokale (concept) transitievisies warmte. Deze nadere vraagstukken worden opgepakt in de periode na oplevering van het concept-bod RES (doorlooptijd tot eind 2020).

Spoor Elektriciteit

In het spoor elektriciteit is eerder ontvangen informatie gebundeld met ruimtelijke bouwstenen⁶ en voorzien van een eerste richting; scenario's ten behoeve van globale zoekgebieden voor grootschalige opwek. Hiertoe zijn drie denkrichtingen ontwikkeld:

- 'Luw en dynamisch' bestaat uit enerzijds dynamische en anderzijds luwe gebieden die zijn gekoppeld aan landschapstypen én infrastructuur. Het is een concentratiemodel waarin dynamische landschappen (die altijd aan grootschalige veranderingen onderhevig zijn geweest) ingezet worden voor grootschalige opwekking. Dit wordt vooral gekoppeld aan de grotere infrastructuur zoals de A15.

⁴ Bv. op het gebied van (beleid over) ruimte, landschap, natuur, biodiversiteit, landschap en cultuurhistorie.

⁵ De voortgang bij de transitievisie Overbetuwe is besproken tijdens de Politieke Avond van 18 februari 2020.

⁶ Bijvoorbeeld drijvende zonnepanelen op zandwinnassen of (kleine) windmolens op bedrijfsterreinen.

Landschappen die een geleidelijke ontwikkeling hebben doorgemaakt ('luw'), worden min of meer ontzien.

- '*Onderscheidende landschappen*' kent minder een koppeling met infrastructuur en zet vooral in op aansluiting van landschapstypen. Mogelijkheden voor grootschalige duurzame opwekking worden gecombineerd met de mogelijkheden om integraal de kernkwaliteiten van deze verschillende landschappen te versterken (zogenaamde 'koppelkansen').
- '*Verspreid en geïntegreerd*' staat voor integratie van (vooral kleinere) energieprojecten binnen kleinschalige landschappen, verspreid over de hele regio. Overal gebeurt dus iets.

Elke denkrichting heeft een minimale (minder opwek) en een maximale (meer opwek) variant, waardoor er zes scenario's ontstaan met voor- en nadelen en verschillende opbrengsten. Deze opbrengsten moeten primair worden afgezet tegen de landelijke doelstelling die (afhankelijk van de verdelingssystematiek) voor onze regio waarschijnlijk tussen de 0,6 en 1,5 TWh bedraagt. Secundair wordt een globale doorkijk gegeven naar de tussendoelstellingen voor 2030 conform Gelders Energieakkoord.

De vorige week gepresenteerde kaarten met daarop de gecombineerde scenario's hebben nog geen enkele status en bevatten ook fouten. Het college heeft hier ook nadrukkelijk afstand van genomen. Overbetuwe heeft in het RES-proces steeds aangegeven dat voor Overbetuwe de clustering van grootschalige energie in de zone langs de A15 en de Betuweroute zou moeten plaatsvinden. Dit conform het door de raad vastgestelde kader in de Omgevingsvisie Overbetuwe 2040. Een aantal projecten is daar ook al in ontwikkeling, en met de nu voorliggende plannen halen we ruimschoots de tussendoelen die we in de Routekaart Duurzaamheid hebben opgenomen en in Gelderland hebben afgesproken.

De komende maanden vindt verder overleg plaats binnen de regio en daarin zal Overbetuwe nadrukkelijk, samen met de andere gemeenten, pleiten voor een aanpassing van de kaarten. Aangegeven is dat aanpassingen ook nodig zijn voor het afwegingskader dat in april 2020 inzichtelijk zou moeten maken waar in de regio wenselijke en kansrijke zoekzones zich bevinden. Overbetuwe blijft in gesprek met de regio over de verdere uitwerking van de plannen. Als dat niet leidt tot een stevige aanpassing, in lijn met de richting die Overbetuwe eerder steeds heeft aangegeven, wordt het een reële mogelijkheid om vanuit Overbetuwe een pas op de plaats in het RES-proces te maken.

De komende maanden vindt verder overleg plaats binnen de regio en daarin zal Overbetuwe nadrukkelijk, samen met de andere gemeenten, pleiten voor een aanpassing van de kaarten, zodat er een eerlijke verdeling van de lasten binnen de regio komt. Dit is van groot belang voor het draagvlak.

VERVOLGPROCES

Eind april worden keuzes gemaakt op basis van de scenario's. Of dit leidt tot één of meerdere voorkeursscenario's, is nu nog onduidelijk. Deze keuze wordt dan verder uitgewerkt in het concept-bod. Hierover nemen de colleges in de eerste week van juni een besluit, waarna het aan het Rijk wordt aangeboden.

In de zomer rekent het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) het concept-bod van alle 30 regio's door. In september volgt een advies van het Rijk aan alle RES-regio's om te komen tot het definitieve bod.

Het RES-proces in onze regio stopt dan ook niet na 1 juni. Omdat de RES additioneel werkt op uitvoering van lokaal beleid, werkt dat - net zoals bij het ontwerpen van het concept-bod - ook door naar communicatie en participatie in de fase na juni, waar RES-partners werken aan het vormgeven van het definitieve bod. Communicatie en gesprek over uitvoering van ons lokale duurzaamheidsbeleid vormen hierbij dan ook weer voor Overbetuwe de basis. Uiteindelijk moet dit leiden tot een regionaal definitief bod dat in december 2020 gereed moet zijn, zodat besluitvorming in de periode tot maart 2021 zorgvuldig plaats kan vinden.

(Onder voorbehoud) UITNODIGING REGIONALE INFORMATIEAVOND

23 april 2020: informatieavond Regionale Energie Strategie

Doelgroep: raadsleden, Statenleden en Algemeen Bestuur Waterschappen (vanuit de 20 RES-partners)

Programma:

- 17.00 - 18.00 uur: inloop met soep en broodjes
- 18.00 - 20.00 uur: informatiebijeenkomst

Doel: Inzicht in het warmteverdelingsvraagstuk én inzicht in scenario's voor de inpassing van wind- en zonne-energie. Het proces komt ook aan bod. Er zal voldoende ruimte zijn voor vragen. De locatie en het exacte programma worden binnenkort door de RES-werkorganisatie bij alle griffies aangeboden.